

Yhteiskuntaoppi vuosiluokkakokonaisuus 3-6

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskuntaopissa harjoitellaan yhteistyötaitoja ja demokraattista päätöksentekoa projektin muodossa. Oppilasta kannustetaan ilmaisemaan mielipiteitensä ja perustelemaan niitä. Päätöksenteossa pohditaan vastuullisuutta ja pyritään hyvään vuorovaikutukseen. Yhteiskuntaopissa työtavat ovat monipuolisia ja osallistavia. (L1, L6, L7)

Arjen taidot ja oman elämän hallinta korostuvat yhteiskuntaopissa. Oppilasta tuetaan ottamaan vastuuta omasta elämästään, arjen aikatauluttamisesta ja lähipiirin hyvinvoinnista. Oppilasta kannustetaan oppimaan työelämästä ja yrittäjyydestä. (L3, L6)

Oppimisympäristö

yrityskylä
vierailut
draamaa, erilaisten lähteiden tutkiminen, pelit, leikit

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki
käsitteiden avaaminen

4lk Opetuksen tavoitteet

Yhteiskuntaopissa opitaan neljännellä vuosiluokalla kaikista yhteiskuntaopin keskeisistä sisältöalueista S1-S4. Näistä kuitenkin paremmin keskitytään sisältöalueisiin S1 ja S3, jotka käsitellään kokonaisuudessaan.

Tavoitteena on, että oppilas innostuu vaikuttamisesta omassa lähipiirissään - luokassa ja kotona ja harjoittelee demokratian taitoja. Hän oppii kantamaan vastuuta arjessa ja ymmärtää, että vastuut ja oikeudet kulkevat käsi kädessä. Oppilas tutustuu läheistensä työelämään.

Keskeiset sisällöt

S1 Arkielämän ja oman elämän hallinta

Harjoitellaan oman elämän aikatauluttamista ja omista asioista huolehtimista. (T4)
Mietitään oikeuksia ja vastuita kansalaisena, perheenjäsenenä ja koululaisena. Pohditaan minkälaisia vaikutusmahdollisuuksia oman arjen ja lähiympäristön elämään on. (T3)
Mietitään omaa rahankäyttöä. Mistä rahaa voi saada ja mitä on järkevä ja kestävä kuluttaminen?
Pyritään ymmärtämään rahan arvoa arkielämän esimerkein. (T2, T8)
Tutustutaan läheisten työelämään haastatteluin. Pohditaan luokassa erilaisia ammatteja ja työnteon merkitystä yhteiskunnassa. (T5)

S3 Aktiivinen kansalaisuus ja vaikuttaminen

Harjoitellaan demokraattista päätöksentekoa, omien mielipiteiden esittämistä ja perustelemista esimerkiksi projektin avulla. Huomioidaan eri osapuolten näkökulmat mm. vaihtelemalla projektin johtajuutta ja työtehtäviä. Projektina voidaan toteuttaa mm. luokan yrittäjyyspäivä, luokan viihtyvyyttä lisäävä asia tai koulun juhlaan esitys. (T1, T7)

Opitaan vastuullisuutta median käyttäjinä. Tutustutaan mediaan ja harjoitellaan tiedonvälitystä esimerkiksi tekemällä itse uutisia. (T4, T6, T9)

6lk

Opetuksen tavoitteet

Yhteiskuntaopissa opitaan kuudennella vuosiluokalla kaikista yhteiskuntaopin keskeisistä sisältöalueista S1-S4. Näistä kuitenkin paremmin keskitytään sisältöalueisiin S2 ja S4, jotka käsitellään kokonaan.

Oppilas oppii asettumaan toisen ihmisen asemaan tutustumalla vähemmistöihin Suomessa. Hän oppii, että toisia voi auttaa pieninkin teoin ja huomaa, että auttaminen tuo hyvän mielen. Tavoitteena on, että oppilas oppii perusasioita suomalaisesta demokratiasta ja yhteiskunnan rahankierrosta.

Keskeiset sisällöt

S2 Demokraattinen yhteiskunta (T1, T2, T3, T4, T6, T7)

Tutustutaan eri vähemmistöihin Suomessa ja harjoitellaan asettumista toisen ihmisen asemaan.

Mahdollisuuksien mukaan tehdään vierailuja tai pyydetään kouluun vierailijoita. Voidaan huomioida myös vähemmistöjen juhlapäiviä.

Tutustutaan johonkin lähialueen kolmannen sektorin toimintaan (esim. vapaaehtoisjärjestöt).

Järjestetään esimerkiksi Hyvien tekojen -viikko.

Tutustutaan suomalaisen puolue- ja vaalijärjestelmän perusteisiin. Järjestetään mahdollisuuksien mukaan koulun sisäiset vaalit. Erityisesti vaalivuosina seurataan erilaisista medioista vaalitoimintaa.

S4 Taloudellinen toiminta (T1, T2, T4, T5, T9)

Ymmärretään työnteon, verotuksen ja palveluiden sekä kuluttamisen yhteys.

Tutustutaan koulun lähialueiden yritystoimintaan ja Vantaan erityispiirteisiin suomalaisessa yritysmaailmassa, esimerkiksi lentokenttä- ja logistiikkakaupunkina.

Tehdään Yrityskylä-vierailu.

Yhteiskuntaoppi

Vuosiluokkakokonaisuus 7-9

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskuntaopissa painotetaan yhdessä tekemistä ja aktiivisuutta demokraattisin keinoin. Oppilasta ohjataan vastuulliseen tiedonhankintaan. Häntä kannustetaan esittämään mielipiteitä rakentavasti ja toimimaan eettisesti. Häntä valmistetaan itsenäiseen elämään opettamalla arjessa selviytymisen taitoja. Oppilasta kannustetaan ymmärtämään työn merkitys elämässä. (L1-L7)

Oppimisympäristö

Yhteiskuntaopissa yhdeksännellä luokalla tavoitellaan oppilaiden monipuolista osallistumista ja kiinnostuksen lisääntymistä yhteiskuntaan ja yhdessä tekemiseen. Oppilaita kannustetaan vastuunkantoon omasta itsestä sekä ympäröivästä yhteiskunnasta. Heiltä odotetaan keskustelevaa asennetta, omien mielipiteiden ilmaisua sekä kiinnostusta myös eriävän tulkinnan pohtimiseen. Oppimisympäristö on parhaimmillaan kannustava ja keskusteleva.

Oppilailta odotetaan kiinnostusta ajankohtaisiin asioihin ja niihin perehtymiseen. Ajankohtaisten asioiden ymmärrystä harjoitellaan miettimällä asioiden taustoja ja spekuloiden tulevaa. Ajankohtaista tietoa haetaan tieto- ja viestintätaitojen avulla sekä mahdollisuuksien mukaan vierailijoiden ja vierailujen tuella. Mediataitoja ja tiedonvälityksen merkitystä harjoitellaan tutustumalla eri uutislähteisiin ja medioihin. Kiinnostusta arjen taitoihin ja elämässä tarvittaviin arjen tietoihin lisätään tekemällä niistä henkilökohtaisia tai tuomalla ne konkreettisina esimerkkeinä opetukseen. Peilaaminen omaan ja lähipiiriin elämään tekee oppimisesta konkreettisempaa. Vastuuta omasta taloudenpidosta ja kuluttamisesta harjoitellaan erilaisin harjoituksin. Yrittäjyyden ja työnteon merkitystä painotetaan sekä osana yksilön että yhteisön hyvinvointia. Päätöksenteon harjoittelua, mikä alkoi neljännen ja kuudennen luokan yhteiskuntaopissa, jatketaan. Yhteiskuntaopissa kannustetaan olemalla yhteydessä suoraan päättäjiin ja vaikuttamiseen esimerkiksi yleisönosastokirjoitusten avulla. Oppilaille opetetaan demokraattista vaikuttamista sekä paikallistasolla että valtakunnan tasolla. Suomi nähdään osana globaalia maailmaa ja oppilaita kannustetaan pohtimaan omia mahdollisuuksia myös Suomen ulkopuolella.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki

Yhteiskuntaopissa on keskeistä avata tärkeää sanastoa ja käsitteitä. Eri lähteiden ja esimerkiksi viranomaisten palveluiden tutkiminen helpottuu, kun avainsanasto on ymmärretty. Oppilaita kannustetaan myös avun pyytämiseen eri tilanteissa, jos esimerkiksi viranomaiskieli tuntuu vaikealta. Kirjallisten lähteiden tulkitsemista helpotetaan erilaisten kuvien, kaavioiden ja tilastojen avulla.

Tärkeää on tuoda yhteiskuntaopissa käsiteltävät aiheet ja kokonaisuudet lähelle oppilasta ja arkielämään. Dokumentit ja arjen tarinat helpottavat hahmottamista.

Oppilaita kannustetaan vaikuttamiseen ja osallistumiseen yhteiskunnassa monin tavoin. Monenlainen vaikuttaminen ja osallistuminen nähdään arvokkaana.

9lk

Opetuksen tavoitteet

Yhteiskuntaopin tehtävä on valmistaa oppilasta peruskoulun jälkeiseen elämään. Tavoitteena on, että oppilas oppii arjessa selviytymisen taitoja ja on tietoinen omista oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan. Oppilaan tietoisuus työelämästä ja yrittäjyydestä ja niiden vaikutuksista yksilöön ja yhteiskuntaan kasvaa.

Yhteiskuntaopin tavoitteena on tukea oppilaan kasvua aktiiviseksi kansalaiseksi. Oppilas oppii ottamaan vastuuta omasta elämästä ja taloudesta sekä toimimaan yhteisvastuullisesti perheenjäsenenä. Tavoitteena on, että oppilaan kiinnostus ympäröivästä yhteiskunnasta lisääntyy. Oppilas oppii suomalaisen yhteiskunnan toiminnasta ja omista vaikutusmahdollisuuksistaan. Tavoitteena on lisätä oppilaan kiinnostusta yhteisten asioiden hoitoa kohtaan tarjoamalla hänelle erilaisia vaikuttamisen keinoja.

Keskeiset sisällöt

S1 Arkielämä ja oman elämän hallinta. (T1, T2, T4-T9)

Pyritään ymmärtämään oikeudenmukaisuuden merkitystä osana hyvää yhteiskuntaa ja harjoitetaan empatiakykyä asettumalla erilaisessa asemassa olevien elämään. Kannustetaan oppilasta yhteisvastuullisuuteen sekä omien että muiden oikeuksien ja velvollisuuksien kunnioittamiseen.

Oppilasta tuetaan vastuullisuuteen kuluttajana. Opitaan erilaisen kuluttamisen mahdollisuuksista ja kuluttamisen merkityksestä yhteiskunnalle ja luonnolle. Harjoitellaan oman talouden hallintaa ja pohditaan, miten perheessä varat riittävät elämiseen. Yli varojen elämisen haittapuolista annetaan esimerkkejä.

Oppilaalle painotetaan myönteistä suhtautumista työhön ja yrittäjyyteen. Häntä autetaan pohtimaan omia hyviä puoliaan työntekijänä ja tutustutaan erilaisiin työuramahdollisuuksiin. Työn hakemista harjoitellaan. Mahdollisuuksien mukaan tutustutaan Suomessa toimiviin yrityksiin. Oppilasta kannustetaan pohtimaan yrittäjyyden puolia ja luomaan liikeideoita. Tehdään oppilaanohjauksen kanssa yhteistyötä.

Oppilas ottaa selvää yhteiskunnan mahdollistamista palveluista. Tutustutaan julkisiin palveluihin ja niiden perustoimintaperiaatteisiin. Käytetään apuna viranomaisten omia www-sivuja.

S2 Demokraattinen yhteiskunta. (T1-T9)

Perehdytään suomalaiseen oikeusvaltion ja pohditaan tasa-arvoisuutta ja suhtautumista erilaisuuteen Suomessa. Tutustutaan omaa elämää koskettaviin lakipykäliin, esimerkiksi perhelakiin tutkimalla Finlex -sivustoa.

Yhteiskunnan turvallisuuden tekijät, esim. poliisi ja puolustusvoimat

Tutustutaan Suomen eduskunnan päätöksentekoon ja valtioneuvostoon. Opitaan kunnallispolitiikasta ja siitä, mitä vaikutuskanavia asukkaalla on kunnassa ja kansalaisella valtiossa.

Euroopan unionin tuomat mahdollisuudet nuorille ja EU:n päätöksenteon perusteet

S3 Aktiivinen kansalainen ja vaikuttaminen. (T1-T9)

Opitaan kansalaisyhteiskunnan vaikutusmahdollisuuksista. Harjoitellaan kriittistä suhtautumista mediaan ja otetaan vastuuta omasta median käytöstä. Pohditaan, mitä vaikutusmahdollisuuksia eri mediat tarjoavat sekä kansalaisille että vallankäyttäjille.

Harjoitellaan aktiivisena kansalaisena toimimista mm. etsimällä epäkohtia lähiympäristöstä ja pyrkimällä vaikuttamaan niihin. Perustellaan omaa näkökulmaa kirjoittamalla mielipidekirjoitus, väittelemällä tai ottamalla suoraan yhteyttä päättävään tahoon.

Opitaan suomalaisen työelämän erityispiirteistä sekä työntekijöiden ja työnantajien oikeuksista ja velvollisuuksista.

S4 Taloudellinen toiminta. (T1-T9)

Ymmärtääkseen taloutta oppilaalle opetetaan talouden peruskäsitteitä (mm. markkinatalous, kilpailu, inflaatio, budjetti, korko, verotus).

Oppilasta kannustetaan seuraamaan talousuutisia ja tekemään niistä tulkintoja myös omaan elämään liittyen.

Ymmärretään talouspolitiikan ja suhdanteiden vaikutus yhteiskuntaan. Oppilas ymmärtää, että Suomen talous on sidoksissa globaaliin talouteen.